

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie ze skargi D. O.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki  
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu w sprawie o sygn.  
III AUa 798/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw  
Publicznych w dniu 11 września 2024 r.,

1. **oddala skargę;**
2. **umarza postępowanie wywołane wnioskiem D.O. o zwolnieniu  
od kosztów sądowych.**

Tomasz Demendecki      Janusz Niczyporuk      Elżbieta Karska

## UZASADNIENIE

Pismem z 24 czerwca 2024 r. D. O. (dalej: „skarżący”) działając w imieniu  
własnym wniósł:

1. skargę na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej przez  
Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych  
pod sygn. akt III AUa 798/23;
2. przyznanie na jego rzecz zadośćuczynienia w wysokości 2 000 (słownie:  
dwa tysiące) złotych;

3. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu do podjęcia czynności zmierzających do rozstrzygnięcia niniejszego postępowania, tj. w szczególności do rozpoznania apelacji oraz wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie w terminie trzech miesięcy od dnia wydania postanowienia w niniejszej sprawie;
4. zwolnienia skarżącego z opłaty w wysokości 200 zł.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że 27 kwietnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Opolu wydał wyrok w sprawie V U 201/23, który skarżący zaskarżył apelacją nadaną 19 czerwca 2023 r. W wyniku jej wniesienia Sąd Apelacyjny we Wrocławiu nadał sprawie sygn. III AUa 798/23, a następnie pismem z 16 maja 2024 r. zawiadomił skarżącego o składzie.

W ocenie skarżącego, w realiach niniejszej sprawy, pomimo upływu roku od złożenia apelacji nie została ona merytorycznie rozpoznana, przez co skarga na przewlekłość postępowania jest zasadna. Skarżący podkreślił nadto, że rozpoznanie apelacji na posiedzeniu niejawnym powinno przyspieszyć rozpoznanie sprawy, co dodatkowo świadczy o opieszałości i bezczynności Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 tej ustawy, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, Nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r.; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka - orzecznictwo, Tom I - Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że istotnie pomiędzy wpłynięciem apelacji skarżącego do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w czerwcu 2023 r. i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania w tym samym miesiącu 2024 r. upłynął rok,

niemniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że cały czas trwania postępowania w niniejszej sprawie nie przekroczył pięciu lat. Zatem łączny okres postępowania nie jawi się jako nadmiernie wydłużony w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Praw Człowiek. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23).

Dlatego też Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

Odnosząc się końcowo do wniosku skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od skargi wskazać należy, że zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 959 z późn. zm.; dalej: „u.k.s.c.”), w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Powyższa regulacja, która stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 17 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, wyłącza obowiązek uiszczania przez stronę opłaty sądowej od skargi na przewlekłość postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2019 r., I NSP 16/18). Skoro skarżący ustawowo zwolniony jest od obowiązku poniesienia kosztu w postaci opłaty od skargi, postępowanie wywołane wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych należało umorzyć z uwagi na fakt, iż wydanie orzeczenia stało się zbędne. Podstawę takiego rozstrzygnięcia stanowi art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Tomasz Demendecki     Janusz Niczyporuk     Elżbieta Karska

[SOP]

[ał]

